

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԻ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՈՂ
Վ. ԶԻԼԱՎՅԱՆ

« 17 » 06 2020թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 000046

Ձեռնարկողը՝

«Կարիսմա» ՍՊԸ

ք. Երևան, Նոր Արեւ 9փ., փ.34

Գործունեությունը՝

Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Կարիսմա»
տեղամասում 2019-2022թթ. ընթացքում
երկրաբանահետախուզական աշխատանքների շրջակա
միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտ
Կողմայի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝

Ա. Դոնոյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 5 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 000046

‘ 17 ’ 06 2020թ.

**Կոտայքի մարզի Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Կարիսմա»
տեղամասում 2019-2022թթ. ընթացքում երկրաբանահետախուզական
աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
նախնական գնահատման հայտ**

Ներածական մաս.

Ձեռնարկող՝

«Կարիսմա» ՍՊԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
նախնական գնահատման հայտ և կից
փաստաթղթեր /Գ կատեգորիա/

Գտնվելու վայրը՝

Կոտայքի մարզի Արամուս համայնք

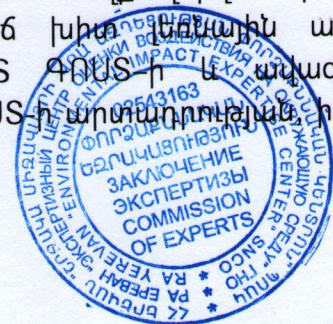
Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Կարիսմա» տեղամասում նախատեսվում է իրականացնել երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ:

Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Կարիսմա» տեղամասը վարչական տեսակետից գտնվում է Կոտայքի մարզի Արամուս համայնքի տարածքում՝ գյուղից 1.3կմ դեպի հարավ-արևմուտք:

Տեղամասը հողաձածկ և ասֆալտապատ ճանապարհներով կապված է Արամուս (1.3 կմ), Զովք (2.6 կմ), Ձորաղբյուր (4.5 կմ), Գեղաշեն (5.5 կմ) և Կամարիս (1.5 կմ) գյուղերի, Արովյան (6.0 կմ) և Երևան (27 կմ) քաղաքների հետ:

Երևակման տարածքի հողերը գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության են, իսկ ըստ գործառնական նշանակության՝ վարելահողեր են:

Նկարագրական մաս. Կոտայքի մարզի Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Կարիսմա» տեղամասում 2019-2021թթ. ընթացքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների կատարման նպատակն է գնահատել վերին շերտի խիստ ճեղքավորված բազալտների պիտանելիությունը շինարարական խճի՝ «խիճ և կոպիճ խիստ լճացած» ապարներից շինարարական աշխատանքների համար» 8267-95 ՀՍ ԳՈՍ-ի և ավագի «Ավագ շինարարական աշխատանքների համար» 8736-95 ՀՍ ԳՈՍ հարտադրության իսկ ստորին

շերտի թարմ բազալտներին՝ բլոկների «Բլոկներ լեռնային ապարներից երեսպատման, ճարտարապետաշինարարական, մեմորիալ և այլ իրերի արտադրության համար» 9479-2011 ԳՈՍՏ-ի տեխնիկական պահանջներին համապատասխան վերջնաարտադրանքների արտադրությունը:

Ուսումնասիրվող տարածքը եզրագծվում է հետևյալ կոորդինատներով (ARM WGS-84 համակարգով).

$X_1 = 4455314.1$	$Y_1 = 8470340.0$
$X_2 = 4455485.4$	$Y_2 = 8470379.2$
$X_3 = 4455602.7$	$Y_3 = 8470522.7$
$X_4 = 4455534.0$	$Y_4 = 8470588.6$
$X_5 = 4455404.8$	$Y_5 = 8470492.3$
$X_6 = 4455232.9$	$Y_6 = 8470440.4$

Հանքավայրի հետախուզման մեթոդիկան ընտրելիս հաշվի են առնվել օգտակար հանածոյի մարմնի ձևաբանությունը, տեղադրումը, դիրքը, երկրաբանական կառուցվածքը, տեղամասի լեռնատեխնիկական պայմանները, չափերը, ռելիեֆի առանձնահատկությունները:

Նախատեսվում է 4.2 հա մակերեսով հետախուզվող տեղամասում կատարել 1:1000 մասշտաբի տոպոգրաֆիական հանույթ՝ բոլոր հետախուզական փորվածքների գործիքային տեղադրմամբ:

Նախատեսվում է բացել և ուսումնասիրել բազալտների շերտերը՝ հետախուզահորերի անցմամբ, որոշել նրանց լրիվ հզորությունն ու կատարել նմուշարկում: Լեռնանցման աշխատանքները իրականացվելու են ձեռքի աշխատանքի միջոցով: Նախատեսվում է անցնել 1.5մ² կտրվածքով, մինչև 5մ խորությամբ երկու հետախուզահորեր՝ ընդամենը 10 գծ.մ ծավալով, որոնցից կվերցվեն մենաքարային նմուշներ:

Աշխատանքները կիրականացվեն սյունակային հորատման ուղղաձիգ հորատանցքերի ն միջոցով:

Հորատումը կկատարվի կարծր համաձուլվածքային թագիկներով՝ 112 և 93մմ տրամագծերով, ՍԿԲ-4 մակնիշի ինքնագնաց հաստոցով:

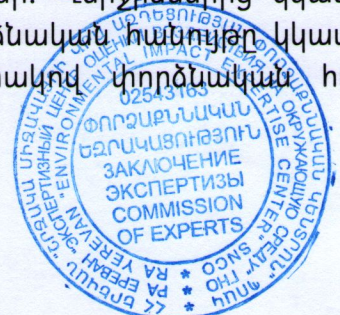
Նախատեսվում է հորատել թվով 3 հորատանցք, յուրաքանչյուրը մինչև 15մ խորությամբ՝ ընդամենը 45 գծ.մ ծավալով: Բոլոր հորատանցքերը կենթարկվեն հանուկային նմուշարկման:

Մանրամասն երկրաբանական փաստագրման ենթակա են բոլոր հորատանցքերի հորատահանուկները, հետախուզահորերը և փորձնական հանույթի բացահանքը:

Երկրաբանական փաստագրման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել 1:100 մասշտաբով: Այդ աշխատանքների ծավալներն, ըստ տեսակների, հետևյալն են՝

- հորատահանուկի փաստագրում - 45 գծ.մ,
- հետախուզահորեր - 10գծ.մ,
- փորձնական բացահանքի փաստագրում - 10մ:

Լեռնային զանգվածից պիտանի բլոկների ելքի տոկոսի որոշման նպատակով նախատեսվում է մեկ փորձնական բացահանքի անցում 10x5x5մ չափերով՝ 250մ³ ծավալով, որից 100մ³ վերին շերտի խիստ ճեղքավորված բազալտներ, որոնք կուսումնասիրվեն որպես շինարարական խճի արտադրության հումք և 150մ³ չհողմահարված թարմ ապարներ: Վերջիններից կկատարվի փորձնական հանույթ պիտանի բլոկների ելքի որոշմամբ: Փորձնական հանույթը կկատարվի էքսկավատորով: Լրացուցիչ տարածքներ չխախտելու նպատակով փորձնական հանույթ կիրականացվի արդեն գոյություն ունեցող բացահանքից:

Թարմ բլոկներից երեսապատման սալիկների ելքը որոշելու նպատակով նախատեսվում է փորձնական սղոցման ենթարկել մինչև 35.0մ^3 ծավալով կոպտամշակված տարբեր կարգերի բլոկներ: Փորձնական սղոցում կիրականացվի Արամուս գյուղի մոտակայքում գործող «ԱԱԲ նախագիծ» ՍՊԸ-ի քարամշակման արտադրամասում: Բլոկները քարամշակման արտադրամաս կտեղափոխվեն սեփական ավտոինքնաթափով:

Բազալտները նախատեսվում է ուսումնասիրել որպես երեսապատման և շինարարական խճի ու ավազի ստացման հումք: Նմուշարկումն իրականացվելու է հորատանցքերի հորատահանուկից, հետախուզահորերից և փորձնական բացահանքից:

Օգտակար հանածոյի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները որոշելու նպատակով նախատեսվում է.

- հորատահանուկի նմուշարկումը (սեկցիայի երկարությունը մինչև 5մ) իրականացնել անըդիատ տիրույթներով - 9 նմուշ,
- մենաքարի նմուշ հետախուզահորերից - 2 հատ (յուրաքանչյուր հետախուզահորից 1 հատ) ($20\times 20\times 20\text{սմ}$ չափսերով),
- մենաքարի նմուշ բացահանքից - 1 հատ ($20\times 20\times 20\text{սմ}$),
- քիմիական կազմը որոշելու նպատակով - 2 նմուշ,
- քարաբանական կազմի ուսումնասիրություն - 2 նմուշ,
- համախառը նմուշ - 1 նմուշ՝ 200կգ զանգվածով:

Ընդամենը 17 նմուշ:

Վերցված բոլոր նմուշները պետք է ենթարկվեն համապատասխան լաբորատոր ուսումնասիրությունների և փորձարկումների «Անալիտիկ» ՓԲԸ-ի լաբորատորիայում:

Տեղամասի հիդրոերկրաբանական և ինժեներաերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրման նպատակով հորատման ընթացքում նախատեսվում են համապատասխան դիտարկումներ՝ հաշվի առնելով տեղամասի հետագա շահագործման հնարավորությունը:

Գրունտային ջրերի հայտնաբերման դեպքում կկազմվի ծրագրի լրացում դրանց ուսումնասիրության համար, ինչը կիրականացվի մասնագիտացված կազմակերպության կողմից:

Ծրագրով նախատեսվում է հիմնական աշխատանքներին զուգընթաց հետախուզվելիք տեղամասում կատարել ստուգիչ ռադիոմետրիկական ուսումնասիրություններ, պարբերաբար՝ 20 օրը մեկ իրականացնելով ռադիոմետրիկ էտալոնացման ու զգայունության ստուգում:

Նախագծված երկրաբանահետախուզական աշխատանքների անվտանգությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել անվտանգության տեխնիկայի համապատասխան հրահանգների բոլոր պահանջները:

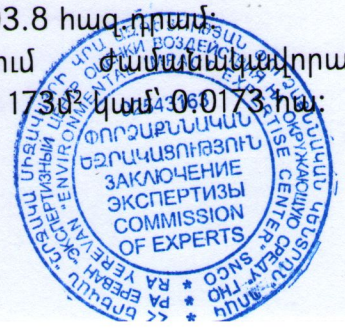
Հողի վերին շերտի պահպանության նպատակով ծրագրով նախատեսվում է հորատահարթակների կառուցման ժամանակ հանել հողի շերտը, պահեստավորել հարթակների անմիջական հարևանությամբ, իսկ աշխատանքների ավարտից հետո, լանդշաֆտի վերականգնման նպատակով, ծածկել հողաշերտով:

Ռեկուլտիվացիայի ենթակա մակերեսը հաշվարկվում է փորձնական բացահանքի 50մ^2 , 3 հորատահարթակների՝ 120մ^2 և 2 հետախուզահորերի՝ 3մ^2 մակերեսներից: Հողաբուսածածկի շերտը վերականգնվում է 0.2մ հզորությամբ:

Վերականգնման ենթակա ընդհանուր մակերեսը կազմում է 173մ^2 :

Վերականգնման ամբողջ ծավալը կկազմի $173\text{մ}^2 \times 0.2\text{մ} = 34.6\text{մ}^3$: Վերականգնումը կատարվելու է ձեռքով: Ռեկուլտիվացիայի գումարը կկազմի $34,6\text{մ}^3 \times 3000$ դրամ = 103.8 հազ. դրամ:

Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների ընթացքում օգտագործումից դուրս եկած հողերի ընդհանուր մակերեսը կկազմի 173մ^2 կամ 0.0173 հա:

Համայնքին՝ հողօգտագործման համար վնասի փոխհատուցման գումարը կկազմի 0.0173 հա x2500 դրամ = 43.25 հազ.դրամ:

Տեղամասի տարածքում նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում՝ կօգտագործվեն գոյություն ունեցող ճանապարհները:

Համաձայն նախնական գնահատման հայտի, նախատեսվող գործունեության տարածքում ՀՀ բույսերի և կենդանիների կարմիր գրքերում գրանցված տեսակներ չեն հայտնաբերվել, պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններ գրանցված չեն, հատուկ պահպանվող տարածքների հետ համընկնում չկա: Տեղամասի տարածքում կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների բներ, բնադրավայրեր չեն դիտարկվել:

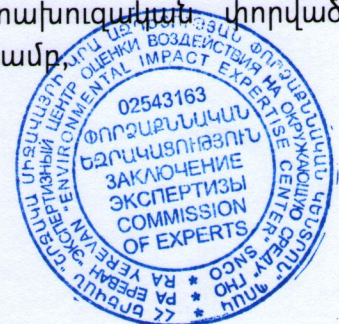
Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա վնասակար ազդեցության մեղմացման/վերացման նպատակով նախատեսվում են հետևյալ բնապահպանական միջոցառումները.

- տարածքում աշխատող տեխնիկան լիցքավորել մոտակա լիցքավորման կայանում՝ բացառելով տարածքում նավթամթերքների պահեստավորումը,
- դիզելային շարժիչների սպասարկումը կազմակերպել տեխ. սպասարկման կայաններում,
- կենցաղային աղբի տեղափոխվում է մոտակա աղբահավաք կետեր,
- արտաթորվող թունավոր նյութերի չեզոքացուցիչ սարքերի տեղադրում,
- փոշենստեցման նպատակով փոշեռաջացման օջախի մուտքային ավտոճանապարհի ջրում տարվա չոր և շոգ եղանակներին: Զուրը նախատեսվում է բերել համապատասխան ջրօգտագործման պայմանագրերի համաձայն՝ Արամուս գյուղի ջրամատակարարման ցանցերից,
- կեղտաջրերի հավաքում հորատի պզուգարանում, որը դատարկվելու է հատուկ ծառայության ուժերով,
- անվտանգության նկատառումներից ելնելով նախատեսվում է աշխատանքների իրականացման տարածքների մեկուսացում/ցանկապատում: Հարակից համայնքների բնակիչների անվտանգության ապահովման նպատակով տեղամասի եզրագծով, մուտքային ճանապարհների մոտ՝ հորատհարթակների անմիջական հարևանությամբ, կտեղադրվեն զգուշացնող ցուցանակներ: Փորձնական բացահանքի տարածքը կերիզվի փշավոր մետաղալարով,
- կենդանական և բուսական աշխարհի պահպանությանն ուղղված միջոցառումներ՝ հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. N781 որոշման դրույթները,

- աշխատանքների ավարտից հետո կկատարվի խախտված տարածքների ռեկուլտիվացիա, հետ փռված մակաբացման ապարները կփխրեցվեն, ինչը թույլ կտա ապահովել նոր բուսականության արագ վերարտադրությունը և վերականգնել բնական լանդշաֆտային պայմանները:

Երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների ընթացքում «Կարիսմա» ՍՊ ընկերությունն իրականացնելու է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման և մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

-մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ՝ հետախուզական փորվածքների անցման շրջանակում՝ շաբաթական մեկ անգամ հաճախականությամբ:

-լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակի՝ մասնավորապես չեզոքացուցիչ սարքավորումների սարքին վիճակի պարբերական մշտադիտարկումներ՝ տարին մեկ անգամ հաճախականությամբ,

- օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով, ՀՀ կառավարության 24.08.2007թ.-ի թիվ 1277-Ն որոշմամբ սահմանված աղտոտիչ նյութերով հայցվող տեղամասի հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ:

Ջրային ռեսուրսների աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ երկրաբանական ուսումնասիրության աշխատանքների տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում:

Պատճառաբանական մաս. երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում հնարավոր ազդեցությունը շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների վրա թույլատրելի նորմայի սահմաններում է:

Արամուս համայնքում օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեությանը: Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումները: Փորձաքննական գործընթացում նախագիծը վերադարձվել է լրակազմման, հաշվի են առնվել ներկայացված դիտողություններն ու առաջարկությունները:

Փորձաքննական պահանջներ

-Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մոնիթորինգ և արդյունքները ՀՀ կառավարության 2018թ. փետրվարի 22-ի N191-Ն որոշմամբ սահմանված ժամկետներում և ձևաչափով՝ ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն:

-Երկրաբանահետախուզական աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել նախնական գնահատման հայտում ամրագրված բնապահպանական միջոցառումների իրականացմանը, իսկ դրանց չբավարարման դեպքում՝ նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ՝ ապահովելով բնապահպանական նորմերը:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«Կարիսմա» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Կոտայքի մարզի Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Կարիսմա» տեղամասում 2019-2021թթ. ընթացքում երկրաբանահետախուզական աշխատանքների՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Մասնագետ

Հ. Մեսրոպյան